

Årsmelding for Øverland Andelslandbruk SA 2020

Året 2020 oppsummert

2020 ble annerledesåret også ved Øverland andelslandbruk. Vår kjære hovedgartner Kurt, la gartneryrket bak seg og begynte på en helt ny karriere. Det var et friskt og modig steg og en verdig avslutning etter 14 år som hovedgartner på Øverland. Å skulle finne en som kunne overta etter ham, visste vi var vanskelig og det krevde kløkt og tålmodighet og få det vel i havn.

I juni begynte Tikki Tank-Nilsen hos oss i 75 % stilling. Hun er agronom og har i tillegg øvelse i menneskelig omsorg og handlekraft som sykepleier. Hun har også jobbet med mat og catering, og imponerer med å kunne servere god lunsj til over 70 personer. Så kunnskapen er mangfoldig og drivkraften stor; det er gode Øverlandkvaliteter.

Tikki begynte først som gartnerassistent hos oss i 2020, for å lære om gården og driften, før hun tar over hovedansvaret i 2021. Vi håper vi er i mål med å finne en dyktig hovedgartner som ville bli hos oss over tid – vi må kunne tilby de rette betingelsene; god nok lønn, få til godt samarbeid, utvikle trivelig omgivelser og sørge for at det er mulig å ha et fungerende familieliv samtidig!

Sesongen 2020 har båret preg av å være et overgangsår. Vi er takknemlige for at Håkon påtok seg ansvaret som hovedgartner. Det var mange nye utfordringer og det falt også mye ekstra arbeid på ledelsen for å løse alle synlige og usynlige oppgaver som Kurt hadde hatt ansvaret for. Det har krevd kløkt og intenst arbeid å navigere oss frem gjennom en del brottsjøer vi har møtt. I tillegg kom covid-19 med sterke begrensninger som det måtte organiseres rundt.

Rotugresset hadde slått skikkelig rot de siste årene, slik at bekjempelsen av dette har vært et hovedfokus. Med hjelp fra rådgiver Thomas Holz fra Landbruksrådgivning Øst, har vi gjort en målrettet innsats for å komme til bunns i

problemet og få til varige forbedringer av jorden vår. Resultatet ble bl.a. metervis med plast og mycoplastduker som har dekket mange av jordene i hele sommer. Det ser heldigvis ut til å ha virket etter hensikten og vi er på god vei mot bedre jord. Men, arbeidet må fortsette målrettet i flere år fremover.

I 2018 tok vi på oss å leie nordre Flatejorde fra Norges Vel. Da sauebonde Johan Persbråthen på Skui sluttet med sau og ikke lenger trengte gresset vi dyrket der, og vi ikke har traktor som kan håndtere et så stort areal, måtte vi tilbakeføre jorda til Norges Vel. I år fant vi en god løsning ved at nabobonden Grimsen overtok leiekontrakten med Norges Vel, på den betingelsen at han dyrker økologisk korn og at han er villig til å gi tilbake jordet til oss, hvis vi finner en mulighet til å drive det selv. Denne løsningen ble bra etter en del arbeid og forhandlinger med både Norges Vel og Grimsen.

Dyrkingen ved Håkon

Arealet vi disponerte i 2020 er på vel 50 dekar fordelt mellom feltene Hagejordet og Flatejordet. Av disse ble det dyrket grønnsaker på vel 20 dekar i en vekstskifteplan. Vi hadde 8 felter på 1,9 dekar hver med forskjellige grønnsaker, 4 felter med grønngjødsling og 1 ekstra felt. Disse feltene flyttes fra år til år og hele arealet er godkjent som biologisk dynamisk (Demeter godkjent) av Debio.

Siden det ikke er blitt jobbet systematisk mot rotugras (kveke) de siste 10 årene, ble det i 2020, etter råd fra Norsk Landbruksrådgivning Øst, satt i gang et langtids

OVERLAND
ANDELSLANDBRUK

2020

Fe 01/04 2020

FLAT-JORDET

HAGE-JORDET

OVERLAND
ANDELSLANDBRUK

2020

Fe 01/04 2020

FLAT-JORDET

HAGE-JORDET

OVERLAND
ANDELSLANDBRUK

2020

Fe 01/04 2020

FLAT-JORDET

HAGE-JORDET

Evalueringen

Evalueringen for sesongen 2020 ble sendt ut i desember og det kom inn 56 svar. Siden vi var totalt 360 andelshavere, tilsvarer dette 15,6% svarprosent. Utdrag av enkelte punkter følger her:

- **Mengde grønnsaker**

- Salatfeltet - ca 28 stk mente det var for lite, resten passe eller mer enn nok
- Bønnfeltet – ca 28 stk mente det var for lite, resten passe eller mer enn nok
- Kålfeltet – ca 30 stk mente var passelig mengde og ca 20 stk mente det var for lite
- Potetfeltet – alle mente at det var passelig mengde eller for mye.
- Gresskar/Squash/Agurk – ca 40 stk mente det var for lite, resten passe eller mer enn nok
- Løkfeltet – over 40 stk mente det var passelig mengde
- Tomatveksthus – ca 38 stk mente det var passelig og ca 18 stk mente det var for lite
- Chiliveksthus – omtrent alle mente det var passelig eller mer enn nok
- Urter – omtrent alle mente det var passelig eller mer enn nok
- Bærfeltene – ca 30 stk mente det var passelig mens vel 20 stk mente det var for lite.

- **Utvalget som dyrkes**

- 40 stk mente det var passelig utvalg
- 13 stk mente det var for få vekster
- 3 stk mente det var for mange vekster

- **Antall ganger på Øverland og høstet**

- 32 stk var ca 1 gang i uken
- 21 stk var et par ganger i uken
- Resten (4 stk) enten flere ganger i uken/en gang i måned eller sjeldnere

- **Utfordring med nok plante- lukehjelp (grønne fingre) for gartnere**

- Øke obligatorisk timer fra 6 til 10 timer
- Bidra meg 2 timer hver måned i sesongen
- Registrere oppmøte
- Ansette ekstrahjelp

- Svarene på disse fire punktene slo ut omtrent likt begge veier (for/mot)
- **Påmelding til grønne fingre på nettet**
 - Omtrent alle andelshavere var fornøyd med systemet
- **Praktiske organisering i andelslandbruket**
 - Gjelder høstemeldingen, trillebår, sitteplasser/benker, parkering og redskaper. Omtrent alle andelshavere var fornøyd med disse tingene.
- **Tidlig høsting av salater og grønnsaker**
 - For ca 31 stk var det veldig viktig
 - For ca 22 stk var det middels viktig
 - For ca 4 stk var det ikke viktig
- **Opplevelsen av å få igjen i forhold til betalt**
 - 5,2 % mye mer enn forventet
 - 28,1 % fullt ut
 - 45,6 % delvis
 - 21,1 % for lite
- **Lært om matproduksjon og landbruk**
 - 35,1 % lært mye
 - 59,6 % lært litt
- **Erfaring med andelslandbruk**
 - 85,7 % positiv
 - 14,3 % nøytral
- **Fortsette som andelshavere på Øverland i 2021**
 - 73,7 % ja
 - 24,6 % kanskje
 - 1,7 % nei

Grønne fingre

Sesongen 2020 ble litt spesiell med hensyn til hvordan vi kunne arrangere grønne fingre dager, pga covid-19. Det ble innført påmelding til og begrensinger for hvor mange som kunne være med hver gang. Det ble generelt arrangert Grønne Fingre 1-3 dager i uken gjennom hele sesongen. I tillegg hadde Ineke mange kursdager for andelshavere med de samme begrensningene for deltakere. Det har vært svært varierende oppmøte på Grønne fingre.

Gartnerne

Håkon Amundsen har vært hovedgartner i 2020, godt hjulpet av Ineke Zaat og etterhvert Tikki Tank-Nielsen. Tikki begynte hos oss i midten av juni med mål om å overta som hovedgartner i 2021.

Ellers har vi hatt god hjelp av Anne-Kristine Tischendorf, Elin Rømo Grande, Live Glesne Kjølstad, Peter Koolwijk og Henrik Wennerberg. Vi hadde også hjelp av 2 praksiselever, en i to uker på våren og en i to uker på høsten, som gikk på gartnerlinjen ved Natur videregående skole.

Og vi skal ikke glemme dere store og små andelshavere som også er dyrkere. Deres hjelp er helt nødvendig for oss gartnerne!

Veileder Thomas Holz i Norsk Landbruksrådgivning Øst har vært en god samarbeidspartner, gitt gode råd og vært til stor hjelp i løpet av sesongen. Vi har også en HMS avtale med Norsk Landbruksrådgivning Østafjells og har en HMS rådgiver med på vernerunden. I år tegnet vi også landbruksforsikring i Gjensidige.

Andelshavere

I løpet av sesongen 2020 hadde Øverland andelslandbruk 344 betalende andelshavere. I tillegg ble det innmeldt 127 barn og 96 ungdommer som fulgte de voksne sin andel. Dette tilsvarer 1/3 av medlemsmassen hvor de fleste var enslige voksne med barn.

Som i fjor hadde vi 3-delt prismodell, hvor andelshavere kunne betale etter evne. Denne modellen gav i 2020 et underskudd i forhold til budsjettet, i motsetning til 2019 hvor vi gikk i null. Modellen er nå blitt evaluert av en gruppe som vil komme med forslag til ny prismodell på Årsmøtet.

I tillegg ble det delt ut 17 gratis andeler som

påskjønning til medlemmene av kjernen, daglig leder, regnskapsfører og gartnere. Vi har også år bidratt med en gjesteandel, bl.a. en andel til en kreftsyk. Dette ha vi gjort i flere år, etter vedtak i et Årsmøte og vi har fått rørende tilbakemeldinger om hvor stor betydning disse gjesteandelene har for dem som får dem.

Arbeidsgrupper

Her kommer årsmeldinger fra de mest aktive arbeidsgruppene i 2020:

Bærgruppa ved Veronica Samycia

2020 Bærsesongen begynte tidlig etter en en kort & snøfattig vinter: den 13/2-2020 lovet godt, biene var ute den dagen & alt så lovende ut tross for at mye bar preg av fukt mugg & mangel på ordentlig kulde.

Bart, +6 C, lite skader, & fra begynnelse mars har vi holdt på: beskjært, stelt, gjødslet, kostet duk, luket, rensset, jordkjelleren ble tømt for mugne sorte reddiker, bønnene ble rensset & sortert, & det spiret sakte overalt.

Tross de usedvanlige omstendighetene både på Øverland & i verden forøvrig ble det dannet en iherdig ivrig gruppe som kom sammen spontant av nye & nysgjerrige andelshavere; sammen har vi tatt det som den tidlige sesongen krevde ute i marken, det ble et organisk samspill som inspirerte flere å melde seg inn i bær gruppen for 2020 når sesongen ble offentlig anerkjent senere i slutten av april.

Bær ble det mange av med den fine sære norske sommeren med passe regn/sol. Bringe bær feltet fikk ordentlig stell etter 2 års forsømmelse; Nan King ble også tatt godt hånd om, det er en sykdom i jorda der, de døde eldste plantene ble gravet ut, litt av en jobb, & hvitløk plantet i et forsøk å rense jorda der de sto; Tindved fikk kjærlig stell av ivrige hender som ikke lot seg affekttere av alle piggene som ripet hud & hender, mange bær ble det der.

Aronia ble oppdaget av fuglene som koset seg med rubbel & bit, det samme med Worcester berries, eller kanskje av 2 bente fugler?

Mye lusing & stell i 2020 pga alt regnet, & vi berget & tok vare på alt som er plantet. Mispel kommer seg & blir større for hvert år, men for små til felles nytelse enda. De 2 Fiken klarer seg, det ble bare umodne frukt i år, de første tidlig frukt fikk frostskafer. Solbær kom i mengder, godt etter så mange år iherdig innsats!

Det ble en fantastisk Bær sesong takket være en dedikert & Glad Bær Gjeng som fant hverandre & så nytten av å holde sammen & skape noe meningsfylt, vakkert & smakfullt i dette usedvanlig 2020 året!

Takk til alle som bidro!

Biegruppa ved Roar og Inger

2020 må vi si har vært et bra år for oss honningelskere, med en god og varm start i april, så et lite kaldt tilbakeslag i mai, men deretter en fantastisk sommer. Men ting går sjelden på skinner i naturen, så det har vært spennende og utfordrende også.

Vi innvintret 11 kuber fra siste sesong. 7. april startet vi opp med rensing av bunnbrettene, da måtte vi dessverre konstatere at to kuber ikke hadde overlevd. Ineke hadde tidligere rapportert at sterk kastevind hadde blåst deksler og toppakning av disse. Det varmetapet som dette resulterte i, hadde de dessverre ikke tålt. Ingen andre forklaringer kunne finnes. Så deretter ble tyngre steiner lagt på toppen av kubene!

Senere forsvant dronningen i nr. 7 kube, biene laget derfor en såkalt konstituert dronning, nøddronning, av en arbeiderbie, som da blir ufruktbar og det fødes bare droner, ikke liv laga. Denne kuben ristet vi derfor ut et stykke fra bigården, da kan i alle fall de fleste av biene komme tilbake til en kube og bli akseptert der. Det var mye kraftig vind i sommer, en dag vi ankom bigården, fant vi at flere av kubene hadde veltet og lå strødd utover bakken, fullt kaos, stakkars bier! Årsaken var at fundamentet hadde sviktet fordi en av støttene, trykkimpregnert, hadde råtnet opp nede i jorden. Vi fikk etablert kubene igjen så godt det lot seg gjøre på et provisorisk fundament.

Dette skjedde beklageligvis da honningmengden i kubene var på topp, aldri kjent så tunge kasser! Da vi skulle slynge, var mengden vesentlig redusert, det tar tid tydeligvis for biene å komme i gjenge igjen etter en slik traumatisk opplevelse.

Dronning fornyelse er en årlig foreteelse i birøkten, i år kjøpte vi 4 stk. krainerdronninger fra Tjøme og en dronning fulgte med i et dronningavlskurs som jeg deltok på. Vi laget fire avleggere av disse og i år plasserte vi disse langt vekk fra bigården for å unngå røving. Avleggere har i starten få bier og de klarer da ofte ikke å forsvare seg mot inntrengere som vil stjele maten deres. Dette var vellykket og alle fikk en god utvikling. Tre av avleggerne ble plassert der de tre døde kubene hadde stått og vi har også en i beredskap til neste sesong. Det betyr at vi vintret inn 12 kuber i år. En dronning ble også skiftet ut p.g.a. høy alder, og en ble fornyet på bienes eget initiativ, såkalt "stille skifte". Sverming var vi i år, i

motsetning til mange andre, lite utsatt for.

Honningen ble slynget 23. juli med resultat 130 kg. Før innføringen slynget vi en del tavler som hadde honning, men det ble bare 18 kg, årsresultatet for 2020 ble altså: 148 kg.

Drue- og valnøtt gruppa ved Henning og Zsusa

Sesongen startet med bra blomstring på valnøttrærne og brukbart på druene.

Fruktsettingen på druene var middels lav, men det største problemet var at fuglene tok alt! Selv klaser som var pakket inn i individuelle nettingposer klarte de å åpne. Det var ikke rognebær i 2020, og derfor gikk rognebærmøllen på eplene, og fuglene på alt de kunne finne av bær. I tillegg var den ene planten plutselig helt brun og fremstod som død. Det var jordrottehull rett ved stammen - så kanskje var røttene ødelagt?

Derimot fikk vi tidenes valnøttsesong! Over 30 kg i bruttovekt (med det harde skallet) ble plukket - totalt ca 15 kg etter tørking. Huset var fullt av valnøtter på badet, i ovnen og i frukttørkeren. Valnøttene ble satt ut til høsting fra kasser.

Øverland hvelv ved Annette

I år tok jordkjelleren spranget fra å være en arbeidsgruppe til å bli med i hoveddyrkingen. Det er jo her den naturlig hører hjemme, ettersom hvelvet vårt rommer all grøden vi dyrker for å holde oss gjennom vinterhalvåret.

Urtegruppa ved Liv

Et spesielt år hvor flere ønsket å ta forholdsregler i forhold til Covid-19.

Vi fikk likevel mange møtepunkter i løpet av sesongen.

Ugress som over år hadde grodd meterhøyt rundt

Urtesirkelen ble klippet ned, slik at sirkelen nå trer

tydeligere fram. På baksiden av, og på høyresiden av

urtesirkelen, ble det pløyd opp og sådd gress. Nå kan

vi nå bedene i den ytterste sirkelen både fra innsiden og utsiden!

Den høye stangen med humle som pryder midten av sirkelen, knakk i en «storm» og ble skjøttet sammen igjen på et vis. De gamle skiltene blir gradvis byttet ut med nye skilt. Flere bed som ikke har hatt skilt, har nå fått dette. Spansk kjørvel og Valurt som hadde tatt overhånd og var i ferd med å invadere bedene på den ene siden av sirkelen, ble luket bort. Spansk kjørvel fikk deretter (igjen) sitt eget bed. Flere gamle bed som ikke var i bruk ble pløyd opp og rensset for stein, klargjort for sesongen 2021!

Hønegruppa ved Kristin

Hønegruppa fikk endelig begynt byggingen av det nye fine hønsebruket høsten 2020, det har dere nok alle sammen sett.

Det vil ferdigstilles denne våren, litt avhengig av når varmen kommer, været avgjør en hel del. Da blir det det fineste hønsehuset man kan tenke seg! Det har blitt til sammen med Arkitektstudenter, og under kyndig ledelse av vår egen arkitekt i andelslandbruket, Espen, mange hender har bidratt.

Hønene er nå innlosjert i Lommedalen, de flytter inn når bygget er klart.

Det vil være plass til flere høner enn vi har hatt før, og dermed flere egg. Forhåpentligvis nok egg til alle som ønsker det, i alle fall etter hvert. Vi ser på løsninger, praktiske og økonomiske. Det vil bli plass for flere i Hønsegruppen denne sesongen, kontakt oss gjerne på Honegruppen@gmail.com.

Sees på åkeren!

Høsttakkefesten

Det ble Høsttakkefest i år også, som vanlig 3. søndag i september, men i år i en covidsikker versjon. Heldigvis stod værgudene oss bi, slik at vi kunne gjennomføre festen ute og i solskinn! Vi hadde ingen tautrekker i denne arbeidsgruppen i år heller, men organiseringen ble veldig enkel. Løsningen på covidrestriksjonene ble at alle hadde med seg egen mat, så møttes vi og dekket vi og pyntet bordene sammen og nøt maten i fellesskap. Det ble fokus på takknemlighet og gode samtaler over meteren som skilte oss.

Styre og stell

Det er et krevende å organisere og drive landbruket Øverland. Vi drives etter samme modell som vi har brukt siden vi startet, i 2006, med et styre/kjernegruppen, daglig leder og en hovedgartner, pluss flere assistentgartnere. Sammen utgjør disse navet i andelslandbruket mellom hvert Årsmøte. Det krever kunnskap, dedikasjon og innlevelse i arbeidsoppgavene, å hele tiden klare å gjøre driften lønnsom og gården til et åpent og trivelig sted å være.

Det er hovedgartner som har kunnskap om dyrkingen, som har ansvar for jordens kvalitet og som, i samråd med andelshavernes ønsker, planlegger og gjennomfører dyrkingen av den avling vi til enhver tid får. Det er daglig leders og styrets/kjernens oppgave å legge til rette for at de nødvendige ressursene er der, organisere andelshaverne og bære det økonomiske ansvaret for at driften kan fungere over tid.

En ny hovedgartner vil og skal sette sitt tydelige preg på Øverland gjennom sine planer og initiativ i dyrkingen. Det ble mange utfordringer med gartnerskiftet i 2020, men det er også mye godt arbeid som er blitt gjort dette året som legger et viktig grunnlag for en god overgang inn i 2021. Vår nye gartner, Tikki, begynte først som assistent for Håkon for å bli kjent med gården og driften. Det ga grobunn for et usedvanlig godt samarbeid som har vokst frem mellom dem. Nå i 2021 bytter de roller, slik at Tikki får ledelsen, mens de fortsetter å utvikle sitt viktige og gode samarbeid.

Styret/kjernegruppen i Øverland andelslandbruk 2020 består av:

Annette Dyvi (styreleder)	Raymond Svendsen	Henrik Wennerberg
Liv Berntzen	Kirsti Marie Hougen	Vara; Peter Koolwijk (til august)

Hovedgartner og daglig leder møter på kjernens møter, men har ikke stemmerett. Det har blitt holdt syv møter i kjernegruppen i 2020. I tillegg er det brukt store

ressurser på en personalsak i forsøk på å løse en konflikt mellom dyrkerne. Peter Koolwijk valgte i august å trekke seg som vara i kjernen på grunn av denne saken.

Cecilie Rom har vært daglig leder. Vanligvis har hun en stillingsbrøk på 20%, som tilsvarer 375 timer i året på å gjøre de oppgavene som trengs. Dette året brukte hun over 600 timer! Vi ble nødt til å doble hennes stilling i løpet av sommeren, så hun kunne fylle rollen som daglig leder i dette krevende overgangsåret. Grunnen var i

all hovedsak iverksetting av ekstra tiltak som ble nødvendig i forbindelse med skifte av hovedgartner og dårlig samarbeid mellom Håkon og Ineke, godt forsterket av covid – og andre restriksjoner vi møtte underveis. Stillingsbrøken tas ned til vanlig nivå i 2021.

Jorunn Koppergård sluttet som regnskapsfører rett etter Årsmøtet 2020 og Birgitte Gran Fjellstad overtok arbeidet. Også hun må kaste inn håndkleet pga av krevende jobb, så vi søker fremdeles en som ønsker å fylle denne oppgaven. Er det deg, kanskje, eller kan du bidra med forslag? Ta kontakt med post@overlandel.no

Tom Rysstad har utført revisjonen. Tom har utført denne viktige oppgaven for oss i mange år, men i år blir det hans siste og vi ser også etter ny revisor fra 2021.

Visjoner 2021

Vi fortsetter arbeidet med tiltak for å hindre ugress, særlig rotugresset, i å spre seg.

Vi søker aktivt etter løsninger for å få kjøpt gjødsel og vi skal investere i et bedre vanningsanlegg for å kunne møte endringer i været gjennom sommeren. Rådyrene spiser av kaka, så det er på tide å kjøpe og sette opp et elektrisk gjerde. Vanningsanlegg og elektrisk gjerde blir nye investeringer som skal vedtas i budsjettet. I år prøver vi også ut en helt ny prismodell, som du må stemme gjennom først.

Visjonsdokumentet er et viktig verktøy som angir planer og målsettinger som kjernen arbeider etter. De to siste årene har kjernen arbeidet med å revurdere dette dokumentet, slik at planer og målsettinger blir oppjustert. Det viser seg at det

praktiske arbeidet til kjernen oftest blir prioritert, fremfor fordypningen i Visjonsdokumentet. Arbeidet med dette dokumentet skal derfor løftes ut av kjernegruppen i år og bli en egen arbeidsgruppe, med Annette Dyvi som tautrekker. Ta kontakt på post@overland.no hvis du vil være en del av denne gruppen.

Vi er klare for ny sesong – er du?

Vi satser nå på Årsmøtet, som i år blir veldig annerledes, digitalt. Her vedtar vi jo planene som vår nye hovedgartner har lagt for at vi får en bugnende avling i 2021.

Vi gleder oss og håper alle andelshavere er med og stemmer gjennom disse planene og andre viktige saker på møtet. Vi ønsker dere alle med videre i dyrkingen og innhøstingen i den 15. sesongen på Øverland.

Takk for et turbulent og krevende år. La oss møtes igjen snarlig på jorden og fortsette å bygge videre på alle mulighetene vi har på vårt kjære Øverland!

Bildene i årsrapporten er hentet fra Facebooksiden til Øverland andelslandbruk